

VAROLUŞUN VE HAYATIN ANLAMI

• İnsan, diğer varlıklardan farklı bir konuma sahiptir. İnsanın bu konumu eşref-i mahlûkat (varlıkların en şerefli) olarak tarif edilmektedir.

• İnsanın akıllı ve irade sahibi olması onun bu ayrıcalığa sahip olmasında en önemli etkidir. İnsan bu özellikleri ile evrenin ve kendisinin var oluş sebebinin araştırır.

• Din, insanın bu arayışına cevaplar verir ve böylelikle **fit-ratında** var olan yüce varlığa inanma gibi manevi ihtiyaçlarını karşılamış olur.

• Yüce Allah Kur'an-ı Kerim'de evrenin oyun ve eğlence için yaratılmadığını belirtmiş, insanın yaratılış sebebinin kulluk etmek, dünyanın yaratılış sebebinin de imtihan etmek olduğunu vurgulamıştır.

• "Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zâriyât suresi, 56. ayet)

• "O, hanginizin daha güzel amel yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yaratandır..."

(Mülk suresi, 2. ayet)

• Bu amaç ile yaratılan insanların Allah'a (c.c.) gerektiği gibi kulluk etmesi, üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi gerekmektedir.

• İnsanın bu sorumluluğu hesap vermeyi de gerektirir. Bu nedenle Yüce Allah insanların yaptığı her şeyden ahirette hesaba çekileceğini bildirmiştir.

• Dünya, ahiretin tarlası niteliğindedir. İnsanın dünya hayatında Allah'ın (c.c.) emirlerine uygun bir şekilde yaşam sürmesi yasaklardan sakınması gerekmektedir.

• Dünya hayatının verimli bir şekilde kullanılması dünya hayatının tamamıyla terk edilmemesi de önemli bir esastır.

• "Allah'ın sana verdiği şeylerde ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma. Allah'ın sana iyilik yaptığı gibi sen de iyilik yap ve yeryüzünde bozgunculuk isteme. Çünkü Allah bozguncuları sevmez."

(Kasas suresi, 77. ayet)

• Yüce Allah iman edip iyi işler yapan insanları cennette ödüllendireceğini bildirmiş, insanları iyilik yapmaya ve iman etmeye davet etmiştir.

• "Mümin olarak erkek veya kadın her kim salih ameller işlerse işte onlar cennete girerler..."

(Nisâ suresi, 124. ayet)

AHİRET ÂLEMİ

• Ahiret, insanların dünya hayatından sonra sonsuz yaşam süreceği yeni bir hayattır. Bu hayatın var olacağına inanmak İslam'ın temel inanç esaslarındandır.

• Ahiret hayatı belirli aşamaların gerçekleşmesi ile başlayacak olan bir hayattır.

Ölüm

• İnsanlar dünyada belirli bir süre yaşadıktan sonra yaşamları sona erer. Ölüm hem insanlar için hem de tüm canlılar için kaçınılmaz bir sonudur.

• Müslümanın, ölümü bir yok oluş olarak değil yeni bir başlangıç olarak görmesi ve böylece iyi ve güzel işler yapması gerekir.

• Ölüm ile kişinin amel defteri kapanır ancak dünyada cami, okul, hastane, köprü ve yol gibi kalıcı hayır işleri (**sadaka-i cariye**) yapanların amel defterleri kapanmaz ve sevap kazanmaya devam ederler.

Kabir ve Berzah

• Hadislerde rivayet edildiğine göre insanlar öldüklerinde kıyametin kopacağı güne kadar bir ara dönemde beklerler.

• Berzah olarak adlandırılan bu dönemde insanların **Münker-Nekir** melekleri tarafından sorguya çekileceği rivayet edilir.

• "Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur."

(Hadis)

Kıyamet ve Ba's

• Evrendeki her şeyin düzeninin bozulup alt üst olması ve dünya hayatının sona ermesi **kıyamet** olarak adlandırılmaktadır. **Ba's** ise insanların sûra üflenmesiyle dirilmelelerini ifade eder.

• Kur'an-ı Kerim'de kıyametin sûr'a ilk kez üflenmesiyle ba's olayının da sûr'a ikinci kez üflenmesiyle başlayacağı belirtilmiştir.

• "Sûra üflenir ve Allah'ın dilediği kimseler dışında göklerdeki herkes ve yerdeki herkes ölür. Sonra ona bir daha üflenir, bir de bakarsın onlar kalkmış bekliyorlar."

(Zümer suresi, 68. ayet)

• Yüce Allah yeniden dirilişin olmayacağını söyleyen kimseler için yeryüzünün sonbaharda kurup ilkbaharda canlanması örnek gösterilmiş. Ayrıca Kur'an'da Allah'ın (c.c.) insanları yoktan var ettiğini, yeniden diriltmenin de böylece çok daha kolay olduğu bildirilmiştir.

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Bu içerik [Din ve Kültür](#)'ün katkılarıyla hazırlanmıştır.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları [mikailokumus.com](#)'a aittir.

"Rüzgârları rahmetinin önünde müjde olarak gönderen odur. Sonunda onlar (o rüzgârlar) ağır bulutları yüklenince onu ölü bir memlekete sevk ederiz. Orada suyu indirir ve onunla türlü türlü meyveler çıkarırız. İşte ölüleri de böyle çıkaracağız. Herhâlde bundan ibret alırsınız."

(Â'râf suresi, 57. ayet)

Haşir ve Mahşer

- İnsanların Allah'a (c.c.) hesap vermek için toplanmaları olayına **haşir**, toplanılan yere de **mahşer** denilmektedir.
- Sûr'a ikinci kez üflendiğinde insanlar kabirlerinden kalkarlar ve Allah'a (c.c.) hesap vermek üzere mahşer meydanına giderler.
- İnsanlar dünyada yaptığı davranışların tümünden hesap verecekleri için korku ve tedirginlik içinde Allah'ın (c.c.) kendilerini hesaba çekmesini beklerler. Günahkâr olan insanlar bu günde büyük bir dehşet yaşarlar.
- "O günde sûra üflenir ve biz o zaman günahkârları, gözleri (korkudan) gömgök bir hâlde mahşerde toplarız."

(Tâhâ suresi, 102. ayet)

Hesap

- Mahşer meydanına gelen insanlara **amel defterleri** dağıtılır ve insanlar dünyada yaptıkları tüm işleri o kitaplarından görürler.
- Cennete gidecek olan kimselerin amel defterleri sağdan, cehenneme gidecek kimselerin amel defterleri de soldan verilir.
- "Kitabı sağ tarafından verilen, 'Alın, kitabımı okuyun. Doğrusu ben, hesabımla karşılaşacağımı biliyordum.' der. Artık o, meyveleri sarkmış yüce bir cennette hoşnut kalacağı bir hayat içindedir."

(Hakka suresi, 19-23. ayetler)

- "Kitabı sol tarafından verilene gelince, o; keşke der, kitabım bana hiç verilmeseydi de hesabımın ne olduğunu bilmeseydim. Keşke onunla (ölümümle) her iş olup bitseydi. Malım bana hiçbir fayda sağlamadı. Saltanatım da benden (koptu) yok olup gitti."

(Hakka suresi, 25-28. ayetler)

- Mahşerde insanların amellerinin hesap edilmesi için manevi bir terazi olan **mizan** kurulur.

"O gün amellerin tartılması da haktır. Kimlerin sevabı ağır gelirse işte onlar kurtuluşa erenlerdir. Ama kimlerin sevabı da hafif gelirse işte onlar, ayetlerimize haksızlık etmiş olmaları sebebiyle kendilerini ziyana sokanlardır."

(Â'râf suresi, 8-9. ayetler)

Cennet ve Cehennem

- Dünyada Allah'ın (c.c.) emir ve yasaklarına uygun bir şekilde yaşam sürmüş olan insanlar mutlu ve huzurlu olacakları sonsuz bir cennet hayatı sürerler.
- "...İnanıp yararlı işler yapanlar da cennet bahçelerindedirler. Onlar için Rableri katında diledikleri her şey vardır. İşte bu büyük lütuftur."

(Şûrâ suresi, 22. ayet)

- Allah'a (c.c.) inanmayan, O'nun uyarılarına uymayan kimseler de cehennemde dehşet verici bir azapla karşılaşacaklardır. Allah'a (c.c.) iman etmeyen kimseler cehennemde sonsuza dek kalacaklardır.

- "...Biz zalimlere öyle bir ateş hazırladık ki onun alevden duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. (Susuzluktan) feryat edip yardım dilediklerinde, maden eriyiği gibi yüzleri yakıp kavuran bir su ile kendilerine yardım edilir. O, ne kötü bir içecektir! Cehennem ne korkunç bir yasanacak yerdir."

(Kehf suresi, 29. ayet)

Not: Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde, **Dârü'l-Mukâme**, **Adn**, **Me'vâ**, **Huld**, **Dârüs's-Selam**, **Karar**, **Naim** ve **Firdevs** isminde sekiz tane cennetler olduğu belirtilmiştir.

Kur'an'da cennet ile ilgili bazı bilgiler:

- Çeşit çeşit meyveler vardır.
- Cennet elbiseleri halis ipektendir.
- Gümüş kaplar, billur kadehler vardır.
- İnsanlara hizmet eden görevliler vardır.
- Hurma ağaçları, bağ ve bahçeler vardır.
- Altlarından ırmaklar akan köşkler vardır.
- Tadı bozulmayan su, süt ve bal ırmakları vardır.

Not: Kur'an-ı Kerim'de Cehennem için **cahîm**, **haviye**, **lezâ**, **sakar**, **hutame**, **saîr** gibi isimler de kullanılmıştır. Ayrıca yedi kapısının bulunduğu ve farklı grupların oralardan geçeceği belirtilmiştir.

Kur'an'da cehennem ile ilgili bazı bilgiler:

- Uzaktan kaynaması ve uğultusu işitilir.
- Oraya gidenlere büyük kıvılcımlar saçar.
- Orada serinlik de yoktur serinletecek içecekler de.
- Oraya gidenler Allah'ı görmekten mahrum kalırlar.

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Bu içerik [@Din ve Kültür](#)'ün katkılarıyla hazırlanmıştır.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları [mikailokumus.com](#)'a aittir.

AHİRETE UĞURLAMA

- Ölen Müslümanlar için çeşitli görevlerin yerine getirilmesi ve ahirete uğurlanması gerekir.
- Diğer insanlara ölen kimsenin haberini vermek için salâ okumak, borçlarını ödemek, vasiyetlerini yerine getirmek, cemaatten helallik istemek ve mezara toprak atmak bu görevlerden bazılarıdır.

Ölen Kişinin Vasiyet ve Borçları

- Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şeylere vasiyet denilmektedir. Dine aykırı olmayan vasiyetlerin yerine getirilmesi gerekir.
- Cenaze töreninde ölen kimsenin borçlarının araştırılması ve borçları varsa yakınları tarafından ödenmesi gerekir.

Teçhiz ve Tekfin

- Ölen kimsenin yıkanması, kefenlenmesi ve defnetmeye hazır hale getirilmesi **teçhiz**, baştan ayağa kadar bedeninin tümünün kefenlenmesi de **tekfin** olarak isimlendirilir. Bu uygulamalar **farz-ı kifaye** hükmündedir.
- Vefat eden kimse teneşir denilen yere sırtüstü yatırılır, avret yerleri örtülerek üzerindeki elbiseler çıkartılır. İslami usullere uygun olarak cenazenin cinsiyetine göre erkek veya kadın tarafından yıkanır.

Cenaze Namazı

- Cenaze namazı ölen kişi için dua niteliği taşır ve her Müslüman için önemli bir görevdir.
- Kefenlenen kişi musalla taşına konur ve kıbleye dönük bir şekilde imamla birlikte **ayakta**, **rükûsuz** ve **secdesiz** bir şekilde cenaze namazı kılınır.
- Cenaze namazını kılmak **farz-ı kifaye** hükmünde olduğu için bir grup Müslümanın bu görevi yerine getirmesi gerekir. Aksi halde o bölgede bulunan tüm Müslümanlar bundan sorumlu olur.

Cenaze namazının kılınışı

- Ölen Müslüman kefenlenerek musalla taşına konur. İmam da ölünün göğüs hizasında durur. Kıbleye dönük bir şekilde imam ve arkasında erkekler olacak şekilde saf tutulur. Kadınlar da erkeklerin arkasında saf tutarlar.
- Niyet edip tekbir alındıktan sonra eller bağlanır ve **Sübhâneke** duası (ve celle senâük ile birlikte) okunur. Hemen ardından eller kaldırılmadan tekbir alınır ve **salli-barik duaları** okunur. Ardından bir tekbir daha alınır ve **cenaze duası** okunur. Bilmeyenler **Rabbenâ** dualarını okuyabilirler. Son olarak dördüncü tekbir alınır ve önce sağa sonra sola selam vererek namaz tamamlanır.

Not: Cenaze namazı kılındıktan sonra cemaate ölen kimse haklarını helal edip etmedikleri sorulur ve Fatiha surresi okunur. Ardından ölen kimse kabristana defnedilir.

Taziye

- Ölen kimselerin yakınlarına sabır ve başsağlığı dilemek için ziyaret gerçekleştirilir. Bu uygulamaya taziye denilir.
- Taziyede bulunmak Hz. Muhammed'in (s.a.v.) tavsiyesi üzerine gerçekleştirilen bir sünnettir.

Kur'an Okumak

- Ölen kimse defnedildikten sonra ölümün bir hayat gerçeği olduğunu anlamak ve bilinçli bir yaşam sürme adına Kur'an okunur ve ölen kimse için de dualar edilir.

• "Kabirleri ziyaret ediniz. Çünkü onlar size ahireti hatırlatır."
(Hadis)

Dua Etmek ve Hayır Yapmak

- Hz. Muhammed (s.a.v.) sık sık kabir ziyaretinde bulunmuş ve ölen Müslümanlar için hayır duaları etmiştir.
- "Selam, bu diyarda yatan mümin ve Müslümanlara! Allah, bizim geçmişlerimize de geleceklere de rahmet eylesin. Bizler de inşaallah sizlere katılacağız."
(Hadis)

- Kur'an-ı Kerim'de ölen kimselerin arkalarında bıraktıkları kalıcı hayır işlerinin (**sadaka-i cariye**) sevap getireceği işaret edilmiştir.

• "Şüphesiz biz ölüleri mutlaka diriltiriz. Onların yaptıklarını ve bıraktıkları eserleri yazarız..."

(Yâsin suresi, 12. ayet)

KUR'AN'DAN MESAJLAR: BAKARA SURESİ 153-157. AYETLER

153- Ey iman edenler! Sabrederek ve namaz kılarak Allah'tan yardım dileyin. Şüphesiz Allah sabredenlerle beraberdir.

154- Allah yolunda öldürülenlere "ölüler" demeyin. Hayır, onlar diridirler. Ancak siz bunu bilemezsiniz.

155- Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele.

156- Onlar; başlarına bir musibet gelince, "Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah'a aidiz ve şüphesiz O'na döneceğiz" derler.

157- İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlarıdır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır.